

ตะกาฟูล : การประกันภัยในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี)
TAKAFUL : INSURANCE IN ORGANIZATION OF THE ISLAMIC COOPERATION (OIC)

นิพล แสงศรี

Nipon Saengsri

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

E-mail : nipon_saengsri@hotmail.com

Received 12 November 2023; **Revised** 27 December 2023; **Accepted** 30 April 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง ตะกาฟูลการประกันภัยในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี) เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง ตะกาฟูลการประกันภัยในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี) เพื่อศึกษาตะกาฟูลการประกันภัยในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี) โดยได้ข้อมูลมาจากคัมภีร์อัลกุรอาน อัซซุนนะฮ์ เอกสารที่เกี่ยวข้องในระดับปฐมภูมิ ระดับทุติยภูมิ ระดับตติยภูมิ ผ่านการตรวจสอบ วิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีระเบียบ และแบ่งข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ หรือ หัวข้อ ผลการวิจัยพบว่า ตะกาฟูลการประกันภัยในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี) มีแหล่งอ้างอิงเดียวกับกฎหมายอิสลาม (ชะรีอะฮ์) ได้แก่ อัลกุรอาน (Al-Quran) อัซซุนนะฮ์ (Al-Sunnah) อัลอิญญ์ติฮาด (Al-Ijtihad) และอัลกีياس (Al-Qiyas) และมีเป้าหมายเพื่อคุ้มครองด้านศาสนา ชีวิตและร่างกาย สติปัญญา เชื้อสาย และทรัพย์สินหรือทรัพยากร ซึ่งทำให้ตะกาฟูลแตกต่างจากการประกันภัยทั่วไป ได้แก่ ความหมาย ความเป็นมา ข้อห้าม ประเพณี และรูปแบบการบริหารจัดการ

คำสำคัญ : ตะกาฟูล/ ประกันภัย/ โอไอซี

ABSTRACT

Research article of Takaful : Insurance in Organization of the Islamic Cooperation (OIC) is a descriptive research on Takaful : Insurance in Organization of the Islamic Cooperation (OIC) is a study on Takaful : Insurance in Organization of the Islamic Cooperation (OIC), Collecting from Al-Qur'an, Al-Hadith and other miscellaneous documents included primary source, secondary source and tertiary source, achieved, interpretive precedence, historical analysis and divided into several subjects. The results showed that Takaful : Insurance in Organization of the Islamic Cooperation (OIC) under Islamic law or Shari'ah therefore have the same source as Islamic law ; Al-Quran, Al-

Sunnah, Al-Ijtihad and Al-Qiyas. And the same spirit is to protect human beings on the basis of religion ; life and body, intelligence, lineage, and property or resources. which makes Takaful : Insurance in Organization of the Islamic Cooperation (OIC) It differs from the general Insurance business system in meaning, background, taboos, types, forms of management of Takaful.

Keywords : Takaful, Insurance ,OIC

บทนำ

ในอดีตมนุษย์พยายามหาหนทางสร้างความปลอดภัยและมาตรการต่างๆเพื่อบรรเทาความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้นให้กับตนเอง เช่น จ้างคนคุ้มครองทรัพย์สิน หรือจ่ายค่าแรงให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อดูแลเก็บรักษาพืชผลและผลผลิตไว้ใช้ยามขาดแคลน หรือจ้างคนปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นหลักประกันมั่นคงในอนาคต หรือสะสมเสบียงไว้ใช้ในยามขาดแคลน ส่วนด้านศาสนามีหลักคำสอนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในสังคม เช่น การทำทานและการบริจาค อย่างไรก็ตามเมื่อโลกเจริญก้าวหน้า หลักประกันย่อมมีความสลับซับซ้อนและยุ่งยากขยายวงกว้างออกไป รัฐบาลไม่สามารถให้หลักประกันความปลอดภัยแก่ประชาชน พ่อค้า และนักธุรกิจได้อย่างครอบคลุม หรือไม่สามารบบรรเทาความเดือดร้อนอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้ภาคเอกชนเข้ามาบริหารจัดการในรูปแบบขององค์กรการกุศลหรือองค์กรบรรเทาทุกข์ เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ดูแลช่วยเหลือสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นสมาคมฌาปนกิจ และสมาคมสงเคราะห์ต่างๆ ตลอดจนบริษัทประกันวินาศภัยและประกันชีวิต

ธุรกิจประกันภัยเจริญก้าวหน้าในกลุ่มประเทศตะวันตกอย่างรวดเร็ว ก่อนขยายเข้าสู่กลุ่มประเทศสมาชิก OIC จนกลายเป็นธุรกิจสมัยใหม่ที่สังคมขาดไม่ได้เช่นเดียวกับธนาคารและตลาดหุ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้เทียบเท่าประเทศตะวันตก ปัจจุบันความต้องการของประชากรในกลุ่มประเทศสมาชิก OIC ด้านการประกันภัยมีมากจนรัฐบาลไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างพอเพียง หรือไม่สามารบบรรเทาความเดือดร้อนได้อย่างทันการ ดังนั้นภาระบางส่วนจึงถูกภาคเอกชนเข้ามาบริหารจัดการในรูปแบบขององค์กรการกุศลและองค์กรบรรเทาทุกข์ หรือลงทุนประกอบธุรกิจประกันสุขภาพและประกันวินาศภัย การประกันจึงกลายเป็นธุรกิจด้วยความจำเป็นที่สังคมจะขาดไม่ได้ โดยเฉพาะธุรกิจประกันภัยเจริญก้าวหน้าและเกี่ยวข้องกับระบบดอกเบี้ย ความเสี่ยง และความไม่แน่นอน ทั้งๆ ที่ธุรกิจประกันภัยโดยหลักการแล้วสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของอิสลาม แต่ในเวลาเดียวกันพบการดำเนินธุรกิจประกันภัยหลายข้อที่ขัดต่อกฎหมายอิสลาม นักกฎหมายอิสลามจึงพัฒนาระบบการประกันภัยให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาที่มีอยู่เดิม โดยจัดรูปแบบให้เป็นลักษณะของความร่วมมือ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

องค์การความร่วมมืออิสลาม (Organization of the Islamic Cooperation : OIC) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1969 ณ กรุงราบัต ประเทศโมร็อกโก เป็นองค์การระหว่างประเทศของชาตมุสลิมมีสมาชิกราว 57 ประเทศ มีประชากรรวมกันกว่า 2 พันล้านคน ทั้งในตะวันออกกลาง แอฟริกา เอเชียกลาง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ อเมริกาใต้ และมีภาษากลางคือภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระดมกำลัง ปกป้องผลประโยชน์ของชาติสมาชิก รวมถึงแสดงความเห็นเป็นหนึ่งเดียวในเวทีสากล ปัจจุบัน OIC เป็น

องค์การระหว่างประเทศที่มีความสำคัญในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ มีจำนวนสมาชิกเป็นรองเฉพาะสหประชาชาติเท่านั้น

ธุรกิจประกันภัยแบบตাকাฟูลถือเป็นตลาดที่มีกลุ่มผู้ใช้บริการที่อยู่ในวงจำกัด แต่เนื่องจากการรวมตัวสร้างความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจภายใต้กรอบอาเซียนที่มีตลาดขนาดใหญ่ประชากรกว่า 600 ล้านคน และกว่าครึ่งหนึ่งนับถือศาสนาอิสลาม (ปิติ ศรีแสงนาม : 2556) อีกทั้งจำนวนประชากรของผู้นับถือศาสนาอิสลามทั่วโลกที่มีมากกว่า 2000 ล้านคน (worldmuslimpopulation : 014) ทำให้ตลาดตাকাฟูลทั่วโลกเติบโตมีมูลค่าถึง 23.5 พันล้านเหรียญสหรัฐในปี ค.ศ.2020 และคาดว่าจะเติบโตถึง 49 พันล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี ค.ศ. 2026 คิดเป็นร้อยละ 13% โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศความร่วมมืออ่าวอาหรับ Gulf Cooperation Council (GCC) ประกอบด้วยสมาชิก 6 ประเทศ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย คูเวต โอมาน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ กาตาร์ และบาห์เรน ที่ให้ความสำคัญด้านชีวิต สุขภาพ และครอบครัวมีแนวโน้มเพิ่มมากกว่าด้านอื่นๆ (EMR : 2020) จากสถิติผลประกอบการโดยรวมของภูมิภาคอาเซียนในปี ค.ศ.2009-2014 แสดงให้เห็นว่าอาเซียนมีผลประกอบการตাকাฟูลอยู่ในลำดับที่สองของโลกคิดเป็นมูลค่ารวมประมาณ 4,241 ล้านดอลลาร์สหรัฐหรือประมาณร้อยละ 30 ของทุกประเทศทั่วโลก โดยประเทศมาเลเซีย มีสัดส่วนแบ่งการตลาดถึงร้อยละ 71 ประเทศอินโดนีเซีย ร้อยละ 23 และประเทศบรูไน สิงคโปร์ และไทยรวมกันร้อยละ 6 (EY : 2014)

เหตุผลดังกล่าวทำให้การศึกษาเรื่อง ตাকাฟูล : การประกันภัยในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี) เป็นหัวข้อที่น่าสนใจ เพื่อนำองค์ความรู้และความเข้าใจที่ได้มาประยุกต์ใช้ส่งเสริมด้านการตลาด หรือตอบสนองนโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจฮาลาลภายในประเทศไทย รวมถึงเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศสมาชิกโอไอซี

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาตাকাฟูลการประกันภัยในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี)

การทบทวนวรรณ

ผู้วิจัยได้ทบทวนอัลกุรอาน อัซสุนนะฮ์ (แบบฉบับศาสนาฮัมมัด) งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ ตাকাฟูลการประกันภัยในองค์การความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี) ทั้งในรูปแบบภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอาหรับ พบว่าตাকাฟูลวางอยู่ภายใต้หลักชะรีอะฮ์ ซึ่งทำให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

ความหมาย การประกันภัยตามหลักศาสนาอิสลามหรือที่เรียกว่า “ตাকাฟูล” หรือนักวิชาการมุสลิมเรียกว่า “ตะอมีน” มีความหมายว่าการประกันภัยทั่วไป

วัตถุประสงค์ ตাকাฟูลวางอยู่บนหลักการว่าด้วยการให้หลักประกันร่วมกัน (Shared Guarantee) และรับผิดชอบร่วมกัน (Shared Responsibility) เป็นหลักการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎชะรีอะฮ์ ซึ่งทำให้แตกต่างบริษัทประกันภัยทั่วไปในหลายประการ เช่น ข้อห้ามต่างๆ

ความเป็นมา ยุคก่อน ค.ศ. 570 เมื่อพ่อค้าชาวอาหรับในชุมชนขนาดเล็กในคาบสมุทรอาระเบีย เช่น นครมักกะฮ์ นครยัรียบ (นครมะดีนะฮ์) ต้องการออกเดินทางไปค้าขายต่างแดน เช่น แคว้นเยเมน แคว้นซาม (ซีเรีย) และอียิปต์ โดยพวกเขาทราบดีเกี่ยวกับอันตรายตลอดเส้นทางในทะเลทราย ไม่ว่าจะเป็นโจรและภัย

ธรรมชาติ ดังนั้นก่อนออกเดินทางพ่อค้าชาวอาหรับจะนำเงินส่วนหนึ่งมาวางรวมไว้เป็นกองกลาง และมอบให้คนที่ไว้ใจได้เป็นผู้ดูแล โดยตกลงกันว่าหากพ่อค้าคนใดประสบภัยหรือความเสียหายระหว่างการเดินทางค้าขาย เงินกองกลางจะถูกนำไปช่วยบรรเทาทุกข์หรือความเสียหายให้แก่พ่อค้าคนนั้น และหากกองกลางเดินทางกลับมาโดยปลอดภัย เงินกองกลางจะถูกแบ่งให้ผู้ดูแลเงินส่วนหนึ่งเป็นค่าจ้าง ส่วนที่เหลือจะคืนให้แก่สมาชิกผู้จ่ายเงิน วิธีการลักษณะนี้ในภาษาอาหรับเรียกว่า "ตากาฟูล" หมายถึง ความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือกัน

ข้อห้าม เนื่องจากรูปแบบของตากาฟูลอาศัยการกำกับบริหารดูแลอย่างรัดกุมภายใต้กฎหมายชะรีอะฮ์ ดังนั้นการสัญญาตากาฟูลจึงมีข้อห้ามเกี่ยวข้องหลายประการได้แก่ ดอกเบี้ย ความเสี่ยง ความผันผวน และเกี่ยวกับธุรกิจต้องห้าม

ประเภท (1) เน้นการค้าประกันและรับผิดชอบร่วมกัน และถือว่าทุกคนเป็นหุ้นส่วนขององค์กรหรือผู้ถือหุ้นบริษัทตามปริมาณการจ่ายเบี้ย ไม่ใช่เพียงสมาชิกธรรมดา (2) เน้นการสร้างผลกำไรแก่สมาชิก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ตะกาฟูล : การประกันภัยในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี) ผู้วิจัยได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยคุณภาพเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลและคัดเลือกหลักฐาน ผู้วิจัยค้นหาและรวบรวมข้อมูลหลักฐานจากอัลกุรอาน อัลหะดีษและเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอาหรับ โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ (1) แหล่งปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ คัมภีร์อัลกุรอานครอบคลุมทั้งหลักความเชื่อ หลักปฏิบัติ หลักจริยธรรม หลักศีลธรรม และหนังสืออัลหะดีษ หมายถึง หนังสือที่รวบรวมเกี่ยวกับสิ่งที่พาดพิงถึงนบีซัยนุดดีนในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นคำพูด การกระทำ การยอมรับ และคุณลักษณะทั้งในด้านสรีระและจริยะ ตลอดจนชีวประวัติของท่าน เช่น หนังสือเศาะเฮียะฮ์ อัลบุคอรี มุสลิม อะบูดาอุด อัดดีร มิซีย์ อันนะซาอีย์ และอิบนุมาญะฮ์ (2) แหล่งทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือที่มาอธิบายคัมภีร์อัลกุรอานด้วยภาษาอาหรับ เช่น หนังสือ ตัฟซีร์อัลกุรอาน บิรียะฮ์ ตัฟซีร์อิบนุกะษีร์ ตัฟซีร์อัลกุรอาน บิรียะฮ์ เช่นเดียวกับหนังสือที่มาอธิบายตัวบทอัลหะดีษ ได้แก่ หนังสือ ฟิถุฮ์ อัลบารีย์ ชัรหุเศาะเฮียะฮ์อัลบุคอรี ชัรหุเศาะเฮียะฮ์มุสลิม ชัรหุอันนะซะอี รวมถึงหนังสือและเอกสารต่างๆที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับทั้งภาษาไทย ภาษาอาหรับ และภาษาอังกฤษ (3) แหล่งตติยภูมิ (Tertiary Sources) ได้แก่ หนังสือทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องแต่มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย ทั้งภาษาไทยและภาษาอาหรับ เช่น หนังสือสารานุกรมไทย หนังสือคอมมอนส์ หนังสือลิขานอัลอาหรับ หนังสืออัลมุนญิด

ผู้วิจัยได้ค้นหาจากแหล่งข้อมูลได้แก่ (1) ห้องสมุดศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ห้องสมุดวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2) การสืบค้นจากฐานข้อมูลหรือแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้แก่โปรแกรมอัลกุรอาน Harf Information Technology. 2000. The Holy Qur'an Version 7.01 (CD-Rom). Nasir City. Egypt : Harf Information

2. วิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบความน่าเชื่อถือ การรวบรวมและคัดเลือกข้อมูลหรือหลักฐาน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินข้อมูลและหลักฐานที่ได้มา เช่น โองการอัลกุรอานและอัลหะดีษที่

เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย โดยนำเสนออัลกุรอานก่อนอัลหะดีษ หรือนำเสนออัลหะดีษที่มีสายรายงานถูกต้องและเชื่อถือได้ก่อนอัลหะดีษที่มีสายรายงานอ่อนแอหรือบกพร่อง หากมีอัลหะดีษหลายบทที่เกี่ยวข้องในเรื่องหรือประเด็นเดียวกัน ผู้วิจัยได้นำเสนออัลหะดีษที่มาจากอัลบุคอรีย์ มุสลิม อะบูดาวูด อัตติรมิซีย์ อันนะซาอีย์ อิบน์มาญะฮ์ และมุสนัดอะฮ์มัดตามลำดับ

3. การตีความ ผู้วิจัยตีความข้อมูลจากการแปลความหมาย การวิพากษ์วิจารณ์ และการแสดงความคิดเห็น ซึ่งอาจใช้วิธี (1) การตีความที่ไม่ยึดลำดับเวลาก่อนหลัง แต่ขึ้นอยู่กับประเด็นและปัญหาแต่ละเรื่องเป็นสำคัญ (2) หรือการตีความยึดตามลำดับเวลาก่อนหลัง ซึ่งสามารถอธิบายว่าเหตุการณ์นั้นหรือปัญหานั้นเกิดขึ้นได้อย่างไรและเมื่อไร

4. การสังเคราะห์ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาตรงประเด็นและกระชับ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและชี้ชัดถึงส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

5. จัดแบ่งหมวดหมู่ของข้อมูล โดยแบ่งตามประเด็นและหัวข้อของวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ตะกาฟูล : การประกันภัยในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี) สรุปได้ดังนี้

1.ความหมายของตะกาฟูล คำว่า Takaful ตะกาฟูลหรือตะกาฟูลตามหลักภาษาศาสตร์หมายถึง การช่วยเหลือ การดูแล และการสงเคราะห์ ขณะที่คำว่า Tamin ทางหลักภาษาศาสตร์หมายถึงการให้ความปลอดภัย การช่วยเหลือ และการคุ้มครอง โดยทั้งสองคำตามหลักเศรษฐศาสตร์อิสลามหมายถึง ข้อตกลงแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล 2 ฝ่ายโดยผู้เอาประกันจะต้องจ่ายเบี้ยประกันแก่ผู้รับประกันตน ส่วนผู้รับประกันยินดีจ่ายชดเชยจำนวนหนึ่งตามที่ตกลงกันไว้ให้แก่ผู้เอาประกันหรือผู้รับผลประโยชน์หากเกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินหรือครบระยะเวลาที่ตกลงกัน (Al-Ashqari, Muhammad Sulaiman, et.al. 1998 : 11) การประกันภัยตามหลักศาสนาอิสลามหรือที่เรียกว่า “ตะกาฟูล” หรือนักวิชาการมุสลิมเรียกว่า “ตะอมีน” มีความหมายว่าการประกันภัยทั่วไป

นักเศรษฐศาสตร์อิสลามในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางใช้คำว่า Takaful กับนโยบายสวัสดิการสังคมหรือระบบความมั่นคงทางสังคม และใช้คำว่า Sharikah Al-Tamin กับบริษัทประกันภัยอิสลาม (Islamic Insurance) ซึ่งแตกต่างจากนักเศรษฐศาสตร์อิสลามในกลุ่มประเทศเอเชีย เช่น อินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ และมาเลเซียจะนิยมใช้คำว่า Takaful กับบริษัทประกัน (Islamic Insurance)

2.พัฒนาการของตะกาฟูล หรือความเป็นมายุคชนเผ่าอาหรับโบราณเมื่อ 1400 ปีก่อน เมื่อสมาชิกของเผ่าตนเองถูกทำร้ายร่างกายหรือถูกสมาชิกของชนเผ่าอื่นฆ่า ผู้เป็นเครือญาติใกล้ชิดกับผู้ฆ่าจะต้องจ่ายเงินให้แก่เหยื่อเพื่อชดเชยเรียกว่า Diyyah (Blood Money) คล้ายกับ “เงินปลอบขวัญ” (Jawad Ali, 2001 : 264) ซึ่งจะเห็นได้ว่า การเตรียมความพร้อมทางการเงิน เพื่อจ่ายเงินทดแทนให้แก่ทายาทผู้ถูกฆ่าตายและถือเป็นหลักประกันสังคมในชนเผ่าอาหรับในคาบสมุทรอาระเบีย

ยุคก่อน ค.ศ. 570 เมื่อพ่อค้าชาวอาหรับในชุมชนขนาดเล็กในคาบสมุทรอาระเบีย เช่น นครมักกะฮ์ นครยัษริบ (นครมะดีนะฮ์) ต้องการออกเดินทางไปค้าขายต่างแดน เช่น แคว้นเยเมน แคว้นขาม (ซีเรีย) และ

อียิปต์ โดยพวกเขาทราบดีเกี่ยวกับอันตรายตลอดเส้นทางในทะเลทราย เช่น การปล้นสะดมและภัยธรรมชาติ ดังนั้นก่อนออกเดินทางพ่อค้าจะนำเงินส่วนหนึ่งมาวางรวมไว้เป็นกองกลาง และมอบหมายให้คนที่ไว้วางใจได้เป็นผู้ดูแล หากคนใดประสบภัยหรือความเสียหายระหว่างการเดินทาง เขาจะได้รับการช่วยเหลือจากเงินกองกลาง และหากพ่อค้าทุกคนเดินทางไปกลับโดยปลอดภัย เงินกองกลางจะถูกแบ่งให้ผู้ดูแลเงินเป็นค่าจ้าง ส่วนที่เหลือจะคืนให้แก่พ่อค้าสมาชิก วิธีการลักษณะนี้ในภาษาอาหรับเรียกว่า "ตাকাฟูล" หมายถึง ความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือกัน

ยุคนิมูฮัมมัด (ค.ศ.610-663) ช่วงยุคนี้มีการรับเอาหลักปฏิบัติดังกล่าวของชาวอาหรับโบราณมาใช้ โดยจะพบได้ในแนวทางปฏิบัติของนิมูฮัมมัดที่ให้การยอมรับหลักปฏิบัติดังกล่าว Ibn Kathir, (1976 : 342) ปรากฏการรับแนวคิดเกี่ยวกับหลักประกันภัยในรัฐธรรมนูญฉบับแรกของรัฐมะดีนะฮ์ใน 3 รูปแบบด้วยกันได้แก่

1) หลักการของ “Diyyah” หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่าชีวิตของผู้ก่อเหตุจะต้องจ่ายเป็นเงินปลอบขวัญ (Blood Money) ให้แก่ทายาทหรือญาติผู้ใกล้ชิดกับผู้ถูกสังหาร เป็นข้อผ่อนปรนโทษทางกฎหมายที่ผู้ก่อเหตุนั้นจะได้รับ โดยนิมูฮัมมัดได้บัญญัติหลักการดังกล่าวไว้ในมาตรา 357 ของรัฐธรรมนูญรัฐมะดีนะฮ์

2) หลักการของ “Fidyah” หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่าชีวิตของนักโทษต้องจ่ายเงินค่าไถ่ให้อีกฝ่าย เพื่อแลกกับอิสระภาพหรือปลดปล่อยเชลยศึกซึ่งถือเป็นหลักประกันสังคมอีกรูปแบบ โดยนิมูฮัมมัดได้ตราบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับแรกเกี่ยวกับการช่วยเหลือคนที่ถูกจับเป็นเชลย

3) หลักการในรูปแบบอื่นๆ ที่ได้ใช้ระบบที่ได้มาจากบัญญัติศาสนาได้แก่ ซะกาตหรือทานบังคับ (Zakat) ทานอาสา (Sadaqah) การบริจาคทั่วไป (Tabarrua't or Tatawwua't) หรือค่าปรับต่างๆ เช่น ค่าปรับจากการฆ่าคนผิดโดยไม่มีเจตนา ค่าปรับจากการเปรียบเทียบภรรยาเหมือนภรรยา ค่าปรับเจตนาฆ่าเพศสัมพันธ์หรือรับประทานโดยเจตนาช่วงการถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน และค่าปรับจากการสาบาน (Kaffarat) หรือการบริจาคทรัพย์สินเพื่อนำสิ่งนั้นไปใช้ตามวิถีทางของศาสนาและพระเจ้า (Waqaf) หรือค่าครองชีพ (Nafaqah) หรือการให้ (Hibah) และพินัยกรรมสั่งเสียของผู้ตายเพื่อนำทรัพย์สินบางส่วนไปใช้เพื่อสังคม (Wasiyah)

สิ่งเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า แนวคิดเกี่ยวกับตাকাฟูลหรือหลักประกันภัยในยุคก่อนหน้านิมูฮัมมัดถูกนำมาบูรณาการกับหลักสวัสดิการสังคมที่ได้มาจากคำสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งวางอยู่บนพื้นฐานการค้ำประกันร่วมกัน (Shared Guarantee) และรับผิดชอบร่วมกัน (Shared Responsibility) และถือเป็นรูปแบบ (Model) และระบบ (System) การสร้างความมั่นคงในชุมชนมุสลิม ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา และการปกครอง

ช่วงศตวรรษที่ 14-17 การค้าขายและขนส่งสินค้าไปยังประเทศต่างๆ ทางทะเลขยายตัวมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศจีน จึงมีการก่อตั้งบริษัทรับประกันภัยทางทะเลขึ้น เพื่อบริการป้องกันภัยต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการขนส่งสินค้าทางทะเล การประกันภัยจึงกลายเป็นธุรกิจอย่างเต็มตัวโดยมีวิธีการและรูปแบบเฉพาะตัว จนทำให้มุสลิมมีความเห็นว่า หากพิจารณาตามหลักศาสนาอิสลามไม่สามารถที่จะทำประกันภัยได้

ต่อมาในศตวรรษที่ 19 โดยเฉพาะช่วง ค.ศ.1784-1936 นักวิชาการกฎหมายอิสลามชื่อ Ibn Abidin บุคคลแรกที่อธิบายพื้นฐานทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัย โดยเชื่อมโยงกับหลักกฎหมายอิสลาม ทำให้

มุสลิมหลายท่านเข้าใจใหม่ว่า หลักการประกันภัยสามารถนำมาปรับใช้ได้จริงตามหลักศาสนาอิสลาม (Ibn Abidin, 1992 : 64) มุสลิมบางส่วนยอมรับหลักการของการประกันภัยและเริ่มมีการซื้อประกันภัยจากบริษัทต่างชาติ และยังมีแนวความคิดที่จะก่อตั้งบริษัทประกันภัยตามหลักศาสนาอิสลาม

ศตวรรษที่ 20 นักกฎหมายอิสลามชื่อ Muhammad Abdu ได้อธิบายถึงการประกันชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันภัยและบริษัทผู้รับประกันภัย ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า การประกันภัยนั้นจะไม่สอดคล้องตามหลักการของศาสนา แต่ไม่ได้หมายความว่า การประกันภัยจะเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย และมุสลิมไม่สามารถกระทำได้เลย

ตากลากุเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศชูดาน ปี ค.ศ.1979 ต่อมาขยายไปยังประเทศซาอุดีอาระเบียในปี ค.ศ.1980 ประเทศลักเซมเบิร์กในปี ค.ศ.1983 และขยายไปยังประเทศอื่นๆ ส่วนกลุ่มสมาชิกประเทศอาเซียนประเทศมาเลเซียเป็นประเทศแรกที่นำระบบตากลากุมาใช้ในปี ค.ศ.1984 โดยออกแบบนวัตกรรมทางการเงินอิสลามจนเป็นที่ยอมรับของนักกฎหมายอิสลามและนำไปใช้กับประเทศอื่น

นอกจากนั้นรัฐบาลมาเลเซียได้ออกพระราชบัญญัติด้านตากลากุมาสนับสนุน จนธุรกิจตากลากุเกิดความเข้มแข็งและขยายตัวเพิ่มขึ้นได้แก่ (1) บริษัท Syarikat Takaful Malaysia Berhad (2) บริษัท Takaful Nasional Sdn Berhad (3) บริษัท Takaful Ikhlas Sdn Berhad เป็นบริษัทตากลากุที่ดำเนินงานตามหลักชะรีอะฮ์มีจำนวน 173 บริษัทกระจายอยู่ใน 25 ประเทศทั่วโลก

3.ตลาดของตากลากุ IMARC Group (2021) ประเมินว่า ตลาดตากลากุทั่วโลกมีมูลค่าถึง 27.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ. 2021 โดยคาดว่าตลาดจะสูงถึง 49.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี ค.ศ. 2027 โดยอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี 10.5% ส่วน Milliman (2021) วิเคราะห์ว่า ตลาดตากลากุมีมูลค่า 1.49 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยกลุ่มประเทศความร่วมมืออ่าวอาหรับ (GCC) เป็นผู้ครองตลาดตากลากุโลกด้วยอัตราการเติบโต 14% ตั้งแต่ปี 2016 โดยเฉพาะในเอเชียตะวันตกเฉียงใต้มีเงินตากลากุหมุนเวียนประมาณ 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มาเลเซียประเทศเดียวมีเม็ดเงินหมุนเวียนอยู่ที่ 1,400 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่อินโดนีเซียกำลังเฟื่องฟูและมีอัตราเติบโตร้อยละ 35 % ส่วนในสิงคโปร์แม้จะมีขนาดเล็กมากแต่อัตราเติบโตค่อยๆ เพิ่มขึ้น เนื่องจากบริษัทประกันภัยเริ่มหันมาขยายตลาดลูกค้ามุสลิมจริงจัง ส่วนประเทศไทยมี 3 บริษัทมูลค่าเพียง 18 ล้าน เมื่อนำไปเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนจัดอยู่อันดับ 3 รองจากมาเลเซียและอินโดนีเซีย

4.ข้อห้ามของตากลากุ เนื่องจากรูปแบบของตากลากุอยู่ภายใต้กฎชะรีอะฮ์ ดังนั้นการทำสัญญาตากลากุจึงมีข้อห้ามเกี่ยวข้องกับหลายประการได้แก่

4.1 Riba คือ ส่วนเกินที่เกิดจากให้กู้ยืมและซื้อขายแบบขยายเวลาชำระซึ่งเป็นสิ่งต้องห้าม (Al-Zuhaili, 1984 : 673) ดังนั้นธุรกิจและการลงทุนทุกประเภทจะต้องไม่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย (Excess) หรือสัญญาทั้ง 2 ฝ่ายจะต้องไม่หวังผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นเมื่อวันเวลาผ่านไป โดยดอกเบี้ยมี 2 ประเภทได้แก่ (1) Riba Al-Nasiah หมายถึง ดอกเบี้ยที่เกิดจากการขยายเวลา โดยดอกเบี้ยจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามระยะเวลาผ่อนชำระ ซึ่งสามารถพบได้ในการซื้อขายและการกู้ยืมเงินในระบบทุนนิยม (2) Riba Al-Fadhl หมายถึง ดอกเบี้ยที่เพิ่มปริมาณขึ้นจากทรัพย์สินเดียวกัน หรือดอกเบี้ยที่เกิดจากการทำธุรกิจ

การซื้อขาย กล่าวคือมีการแลกเปลี่ยนสิ่งของชนิดเดียวกัน และมีการเพิ่มปริมาณให้อีกฝ่ายหนึ่งตามข้อตกลง โดย 2 ฝ่ายยังไม่ได้แยกจากสถานที่ๆ แลกเปลี่ยน

ดอกเบี้ยแตกต่างจากกำไรได้แก่ (1) ดอกเบี้ยคือ กำไรผลตอบแทนที่เกิดจากการให้กู้ยืมเงินหรือสัญญากู้เงิน ส่วนกำไรคือ ค่าตอบแทนที่เกิดจากธุรกิจและการค้า (2) ดอกเบี้ยสามารถกำหนดได้ล่วงหน้า และผู้ให้กู้ไม่ต้องแบกรับความเสี่ยงจากผลลัพธ์ที่ผู้กู้นำเงินไปใช้ ส่วนกำไรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นหลังทำธุรกิจ การค้า หรือการลงทุนเสร็จสิ้นจนมีผลกำไร ซึ่งพ่อค้า นักธุรกิจ และนักลงทุนต้องแบกรับความเสี่ยงตลอดเวลา (3) ดอกเบี้ยสามารถกำหนดตามเงินต้นที่ผู้กู้ยืมได้ ส่งผลให้ “เงิน” เปรียบเสมือนตัวสินค้าในการแลกเปลี่ยนระหว่าง 2 ฝ่าย ส่วนกำไรเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการทำธุรกิจ และการลงทุน โดยอาจมีต้นทุนเป็นตัวเงิน ส่งผลให้เงินคือสื่อในการแลกเปลี่ยนเท่านั้น

4.2 Khatar คือ การลังเลระหว่างคำว่า มี (ได้) และคำว่า ไม่มี (เสีย) เป็นที่รู้จักกันในนาม Maysir หรือ Qimar หมายถึงการพนัน สาเหตุที่ทำให้ถูกห้ามเพราะมีความเสี่ยง (Ibn Qayyim, 1968 : 357) ความเสี่ยงดังกล่าวแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ (1) Speculative Risk หมายถึง ความเสี่ยงที่จะเกิดการสูญเสียหรือความเสียหายพร้อมกับความหวังว่าจะได้รับประโยชน์ในเวลาเดียวกัน เช่น การลงทุนในโครงการอสังหาริมทรัพย์ (2) Pure Risk หมายถึง ความเสี่ยงที่จะเกิดความสูญเสียและความเสียหายอย่างเดียว ไม่มีโอกาสได้รับผลประโยชน์ เช่น การผลิตกระเบื้อง ทุ้ๆที่รู้ว่ามีความเสี่ยงมีโอกาสแตกเสียหาย

4.3 Gharar คือ สิ่งหนึ่งที่ผลสุดท้ายของสิ่งนั้นไม่ปรากฏอย่างชัดเจนหรือไม่มีความแน่นอน มีความคลุมเครือ ความไม่รู้ และการหลอกลวงก็ได้ (Al-Sarakhasy, 1985 : 68) ดังนั้นการค้าขายและการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับ “การผืนผวน” หรือ “ไม่แน่นอน” จึงถูกห้าม รวมถึงการค้าขายและการลงทุนที่ “ซับซ้อน” เช่น การจำนำและการจำนองกันเป็นทอดๆ หรือการค้าขายและการลงทุนใน “สิ่งที่ไม่ได้ครอบครองสิทธิ” โดยสมบูรณ์อย่างถูกต้องตามกฎหมายอิสลาม เช่น การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้ครอบครองอย่างสมบูรณ์

4.4 Haram Business คือ การค้าขายหรือซื้อขายหรือลงทุนในสิ่งที่ขัดกับกฎชะรีอะฮ์ เช่น สิ่งมีนเมา ยาเสพติด สัตว์ต้องห้าม และสนับสนุนคนในสังคมกระทำความชั่ว รวมถึงขัดต่อหลักศีลธรรม หรือเป็นภัยกับคน สังคม และสิ่งแวดล้อม เช่น การซื้อขายหรือลงทุนเกี่ยวกับสิ่งมีนเมา สิ่งเสพติด ธุรกิจบันเทิงบางประเภท และธุรกิจตัดไม้ทำลายป่า

5.ประเภทของตাকাฟูล ปัจจุบันบริษัทตাকাฟูลหรือธุรกิจประกันภัยในประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี) Al-Ashqari, Muhammad Sulaiman, et.al., (1998 : 11) ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

5.1 Al-Tamin Al-Ta'a Wuni หรือ Al-Tamin Al-Tabaduli หมายถึง ข้อตกลงจ่ายเบี้ยประกันตามกำลังความสามารถของทุกคนเพื่อนำเบี้ยประกันมารวมเป็นกองกลาง ก่อนจะนำไปช่วยสมาชิกคนอื่นที่ประสบความเดือดร้อน ซึ่งการดำเนินงานของบริษัทประกันดังกล่าวกับคล้ายองค์กรการกุศล กล่าวคือ เน้นการร่วมกันรับผิดชอบ ไม่เน้นการสร้างผลกำไรแก่สมาชิก โดยถือว่าทุกคนเป็นหุ้นส่วนขององค์กรหรือผู้ถือหุ้นบริษัทตามปริมาณการจ่ายเบี้ยประกัน ไม่ใช่เพียงสมาชิกธรรมดา โดยบริษัทประกันภัยอิสลามแบบ Al-

Ta'a Wuni ก่อตั้งเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1986 ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย นอกจากนั้นยังพบ Al-Tamin Al-Ijtima'ay ซึ่งดำเนินงานคล้ายกับระบบ Takaful

5.2 Al-Tamin Biqist Thabit หรือ Al-Tamin Al-Tijari หมายถึง บริษัทประกันที่ดำเนินงานเหมือนบริษัทธุรกิจและสถาบันลงทุนทั่วไปเน้นการสร้างกำไร กล่าวคือ ผู้เอาประกันจะต้องจ่ายเบี้ยประกันแก่บริษัทตามข้อตกลง และบริษัทจะจ่ายค่าชดเชยให้หากเกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งทำให้ผู้เอาประกันจะเป็นเพียงสมาชิกธรรมดาตามข้อตกลง ไม่ใช่คนหนึ่งจากหุ้นส่วนขององค์กรหรือผู้ถือหุ้นในบริษัทประเภทนี้สามารถพบได้ในสังคมปัจจุบัน

นักกฎหมายอิสลาม นักนิติศาสตร์อิสลาม ตลอดจนนักปราชญ์อาวุโส ได้อนุญาตและส่งเสริมระบบประกันอิสลามแบบ Al-Tamin Al-Ta'a Wuni หรือ Al-Tamin Al-Tabaduli เนื่องจากโครงสร้างดังกล่าววางบนฐานการบริจาค การช่วยเหลือกัน และการรับผิดชอบร่วมกัน ตลอดจนสอดคล้องกับกฎหมายอิสลาม นอกจากนั้นยังเรียกร้องให้กรรมธรรม์ประกันภัยประเภทต่างๆเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการแบบตะวันตกไปสู่เจตนารมณ์เดิมการประกันภัยคือ การให้ความคุ้มครอง

ส่วน Al-Tamin Biqist Thabit หากศึกษาอย่างละเอียดจะพบว่า เมื่อไม่มีอุบัติเหตุอันใดตั้งที่ระบุไว้ในกรรมธรรม์ประกันภัยเป็นอันตรายต่อทรัพย์สินและสินค้าในระหว่างปี เช่น ร้าน โรงงาน เรือ เครื่องบิน และอื่นๆ บริษัทประกันภัยจะได้รับเบี้ยประกันขณะที่ผู้เอาประกันจะไม่ได้รับสิ่งใดตอบแทนเลย แต่หากเกิดอุบัติเหตุตั้งที่ระบุไว้ในกรรมธรรม์ประกันภัยเป็นอันตรายต่อทรัพย์สินและสินค้า ผู้เอาประกันจะได้รับเพียงเงินจำนวนหนึ่งตามที่ตกลงกันไว้เท่านั้นแม้จะจ่ายไปแล้วหลายสิบปีก็ตาม

ซึ่งจะเห็นได้ว่าความสำคัญ วัตถุประสงค์ และรูปแบบของการประกันดังกล่าวถูกนักการเงินและนักลงทุนในระบบทุนนิยมตะวันตก นำมาพัฒนาเพิ่มเติมเป็นระบบบริษัทประกันภัยทางทะเลในช่วงศตวรรษที่ 14 ณ ประเทศอิตาลี ก่อนจะนำประกันชีวิตมารวมในบริษัทเดียวกัน โดยเปลี่ยนจากวัตถุประสงค์เดิมคือช่วยเหลือกันและการค้าประกันซึ่งกันละกัน โดยไม่หวังการผลตอบแทนมาเป็นเพื่อการค้าหวังผลกำไรและผลตอบแทนที่คุ้มค่า ส่วนสิทธิในการเป็นหุ้นส่วนร่วมกันเชิงศาสนาถูกจำกัดหรือแยกออกไป และเหลือเพียงสิทธิสำหรับสมาชิกที่จ่ายเบี้ยประกันเป็นรายเดือนหรือรายปีเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ระบบประกันแบบ Al-Tamin Biqist Thabit กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบันจึงมีความแตกต่างจากระบบประกันอิสลามหรือ Al-Tamin Al-Ta'a Wuni ตามที่หลักชะรีอะฮ์เคยส่งเสริม นอกเหนือจากนั้นยังเป็นธุรกิจอีกรูปแบบหนึ่งที่เต็มไปด้วยการความคลุมเครือ การเอารัดเอาเปรียบ ความไม่เป็นธรรม และเกี่ยวข้องกับระบบดอกเบี้ย

นักกฎหมายอิสลามและนักนิติศาสตร์อิสลาม ได้ทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับบริษัทประกันสมัยใหม่เพื่อหาข้อชี้ขาดเชิงบัญญัติศาสนา โดยสมาคมนักปราชญ์อาวุโส องค์การนิติศาสตร์อิสลาม และสภาวินิจฉัยอิสลามระหว่างประเทศได้ออกแถลงการณ์ปี ค.ศ.1985 ณ กรุงญิดดะฮฺ ประเทศซาอุดีอาระเบียว่า สัญญาหรือข้อตกลงที่ทำกับกรรมธรรม์ประกันภัยเชิงพาณิชย์แบบ Al-Tamin Biqist Thabit นั้นเต็มไปด้วยการหลอกลวงอย่างใหญ่หลวง ซึ่งเป็นตัวทำลายสัญญาหรือข้อตกลงให้เป็นโมฆะ ด้วยเหตุนี้การทำสัญญากับกรรมธรรม์ประกันภัยจึงเป็นสิ่งต้องห้าม (Al-Ashqari, Muhammad Sulaiman, et.al. 1998 : 12)

6.การบริหารจัดการตากาฟูล ระบบธุรกิจประกันภัยที่พบในปัจจุบัน เช่น มาเลเซีย ปากีสถาน และซาอุดีอาระเบีย จะมีความแตกต่างจากบริษัทประกันภัยทั่วไป โดยสามารถแบ่งรูปแบบการบริหารจัดการตากาฟูลออกเป็น 3 รูปแบบได้แก่ โมเดลมูฏอเราะบะฮ์ โมเดลวะกาละฮ์ และโมเดลผสม (ระหว่างมูฏอเราะบะฮ์และวะกาละฮ์)

6.1 มูฏอเราะบะฮ์ (Mudharabah) หมายถึง การร่วมกันลงทุน โดยแบ่งปันผลกำไรและผลขาดทุน ซึ่งถูกนำมาใช้กับสัญญาระหว่างฝ่ายจัดหาเงินลงทุนและฝ่ายบริหารจัดการธุรกิจ ส่วนคำว่า ตากาฟูล หมายถึง ข้อตกลงระหว่างผู้เข้าร่วมโครงการกับผู้ประกอบการที่แบ่งผลกำไรและขาดทุน โดยผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือเงินทุนเรียกว่า Raabulmal ส่วนผู้ประกอบการเรียกว่า Mudarib ผู้ประกอบกิจการจะไม่ได้ค่าตอบแทนจากการทำงาน แต่จะได้รับส่วนแบ่งผลกำไรตามสัดส่วนที่ตกลงกันไว้ขณะทำสัญญา (Ahmad and Mher, 2013 : 2) เช่น 50:50 หรือ 60:40 หรือ 70:30 เงินที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมโครงการจะถูกรวมเข้าในกองทุนตากาฟูล หากผู้ประกอบการจะนำเอาเงินดังกล่าวไปลงทุนตามหลักชะรีอะฮ์ ผลกำไรที่ได้จะถูกนำกลับเข้ามารวมในกองทุนตากาฟูล หรือหากมีผู้เข้าร่วมโครงการประสบภัยตามที่ได้อาประกันภัยไว้ ก็ sẽ นำเงินจากกองทุนดังกล่าวจ่ายให้ เมื่อสิ้นปีหากมีเงินส่วนเกินหรือกำไรจะถูกนำมาแบ่งกันระหว่างผู้ประกอบการและผู้เข้าร่วมโครงการตามสัดส่วนที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งผู้ประกอบการจะนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ

6.2 วะกาละฮ์ (Wakalah) หมายถึง ตัวแทน (Agency) การดำเนินงานแบบวะกาละฮ์จึงมีสัมพันธกันระหว่างผู้ประกอบการและผู้เข้าร่วมโครงการบนพื้นฐานของหลักการตัวแทน (Ahmad and Mher, 2013 : 3) ผู้ประกอบการเป็นเสมือนตัวแทนผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งในเรื่องการรับประกันภัย การลงทุน การกำหนดค่าธรรมเนียมในการบริการจัดการไว้เป็นจำนวนที่แน่นอน และผลกำไรสำหรับส่วนของผู้ถือหุ้น

6.3 แบบผสม (Mix Model) เป็นการผสมกันระหว่างรูปแบบวะกาละฮ์และรูปแบบมูฏอเราะบะฮ์ โดยนำเอารูปแบบของวะกาละฮ์มาใช้ในส่วนของการรับประกันภัย เช่น การกำหนดค่าธรรมเนียมในการบริหารจัดการเป็นจำนวนที่แน่นอน และนำเอารูปแบบของมูฏอเราะบะฮ์มาใช้ในส่วนของการลงทุน (Waheed Akhter, 2010 : 9) เมื่อสมาชิกได้ชำระเงินสมทบเข้าร่วมโครงการผู้ประกอบการจะหักค่าบริหารจัดการตามสัดส่วนที่ได้มีการตกลงกันไว้ตามรูปแบบของวะกาละฮ์ และจะนำเอาเงินจำนวนดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินธุรกิจหรือลงทุนตามหลักชะรีอะฮ์ ส่วนเงินจำนวนที่เหลือจะถูกรวมเข้าในกองทุนตากาฟูล ผลกำไรที่ได้จากการลงทุนก็จะนำกลับเข้ามารวมในกองทุนตากาฟูลเช่นกัน เช่นเดียวกับมีผู้ประสบภัยตามที่ได้อาประกันภัยไว้ก็จะนำเงินจากกองทุนดังกล่าวจ่ายให้

อภิปรายผล

ตากาฟูลถือเป็นทางเลือกของธุรกิจประกันภัยรูปแบบหนึ่งที่ดำเนินการให้บริการโดยอาศัยหลักการของความร่วมมือซึ่งกันและกันสอดคล้องกับโอองการในอัลกุรอาน บทอัลมาอิดะฮ์ วรรคที่ 2 ระบุว่า และจงช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการทำดีและการยำเกรง และจงอย่าได้ร่วมมือช่วยเหลือในการทำบาปและการละเมิด ตากาฟูลเป็นสัญญาระหว่างสมาชิกในกลุ่มหรือผู้เข้าร่วมโครงการที่ตกลงรวมแบ่งเบาภาระจากความสูญเสียหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสมาชิก เมื่อสมาชิกคนใดในกลุ่มได้รับความเสียหายหรือสูญเสียตามที่กำหนดไว้ในสัญญา สมาชิกคนนั้นก็จะได้รับเงินจำนวนหนึ่งตามสัญญา เพื่อบรรเทาความเสียหายและความ

เดือดร้อน โดยนำเอาหลักการบริจาคมาใช้แทนที่การจ่ายค่าเบี้ยประกันภัย ซึ่งหลักการดังกล่าวถือเป็นพื้นฐานสำคัญสอดคล้องกับ เมืองไทยตากาฟูล (2555) สมาชิกตากาฟูลบริจาค (ตะบ์รूर्) เงินสมทบให้แก่กองทุนตากาฟูล เมื่อเกิดความเดือดร้อน ประสบภัย หรือเสียชีวิต หรือครบสัญญาตากาฟูล กองทุนตากาฟูลจะมอบเงิน (อิบะห์) อย่างน้อยเท่ากับจำนวนเงินหลักประกันตากาฟูล และเงินปันผลพิเศษถ้ามี ให้แก่สมาชิกตากาฟูลหรือผู้รับประโยชน์ ซึ่งกรณีดังกล่าวถือเป็นลักษณะของนิติกรรมฝ่ายเดียวซึ่งตรงกันข้ามกับลักษณะของการประกันภัยสากล

สรุปองค์ความรู้

หากมีการประมวลพัฒนาการของตากาฟูลอาจกล่าวได้ว่าตากาฟูลเป็นรูปแบบ (โมเดล) “การประกันสังคมในชุมชนคาบสมุทรอาระเบีย” ขึ้นพื้นฐานและถูกนำมาประยุกต์ใช้กับสวัสดิการสังคมในชุมชนมุสลิม (นครมักกะฮ์และนครมะดีนะฮ์) ก่อนจะพัฒนามาเป็นธุรกิจประกันภัย โดยแยกหลักการและวิธีการออกจากการประกันสังคมหรือสวัสดิการสังคม เจตนารมณ์ของธุรกิจประกันในอิสลาม คือการให้หลักประกันร่วมกัน (Shared Guarantee) และรับผิดชอบร่วมกัน (Shared Responsibility) ซึ่งทำให้แตกต่างบริษัทประกันภัยทั่วไปในหลายประการได้แก่

1.การบริหารจัดการเงินเบี้ยประกันลูกค้า โดยการนำเงินเบี้ยประกันของลูกค้าไปบริหารจัดการ เพื่อแสวงหาผลกำไรและเกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย เช่น การซื้อพันธบัตร การปล่อยกู้ระยะสั้น และการเก็งกำไรในตลาดหุ้น ตลอดจนการหารายได้จากการเก็งกำไร

2.ความเสี่ยงแบบการพนันแบบแฝงอยู่ เช่น หากผู้เอาประกันจ่ายเงินเบี้ยประกันจำนวน 100 บาท และเสียชีวิตลงในระยะเวลา 1 ปี บริษัทประกันจะให้เงินชดเชยแก่ผู้ซื้อประกันในวงเงินถึง 1 แสนบาท แต่หากผู้เอาประกันไม่เสียชีวิตในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ผู้เอาประกันจะสูญเสียเงินนั้นเพราะถือว่าได้ซื้อประกันแล้ว การทำประกันลักษณะนี้ไม่แตกต่างจากการซื้อลอตเตอรี่และการเสี่ยงโชคหากไม่ถูกรางวัลย่อมเสียเงินเปล่า แต่ถ้าถูกรางวัลจะได้รับเงินจำนวนที่มากกว่า

เช่นเดียวกับการประกันวินาศภัย ถ้าหากผู้เอาประกันซื้อประกันรถยนต์ 1 ปีและไม่มีอุบัติเหตุหรือรถไม่สูญหายตามเงื่อนไข ผู้เอาประกันย่อมจะเสียเงินเบี้ยประกันและจะได้รับส่วนลดค่าเบี้ยประกันในปีถัดไปถ้าหากมีการต่อประกันกับบริษัทเดิม แต่ถ้าหากเปลี่ยนบริษัทประกัน ผู้เอาประกันจะไม่ได้ประโยชน์ใดๆจากส่วนลดนี้ และถ้าหากเกิดอุบัติเหตุหรือรถยนต์หาย ผู้เอาประกันจะได้รับการชดเชยตามที่ได้ตกลงกันไว้ แม้ผู้เอาประกันจะได้รับการชดเชยเพื่อบรรเทาทุกข์ แต่สัญญาประกันภัยไม่ต่างอะไรไปจากการพนันและบริษัทประกันไม่ต่างอะไรไปจาก “เจ้ามือ”

3.ความไม่แน่นอนและความไม่ชัดเจนที่เกิดขึ้นขณะ 2 ฝ่ายเซ็นสัญญา เพราะทั้งผู้เอาประกันและผู้รับประกันไม่ทราบว่าจะอุบัติเหตุหรือความตายจะเกิดขึ้นเมื่อใด ตลอดจนทรัพย์สินที่จะเสียหายนั้นจะมีจำนวนมากเท่าใด แม้จะใช้คำว่า “ซื้อประกัน” และ “ขายประกัน” ก็ตาม เพราะการซื้อขายตามกฎหมายอิสลามนั้น ผู้ซื้อและผู้ขายจะต้องรู้ราคา จำนวนสินค้า และเวลาที่ส่งมอบอย่างชัดเจน แต่ธุรกิจประกันภัยไม่สามารถให้คำตอบได้

4.เป้าหมายของบริษัทประกันคือการสร้างผลกำไร หากมีผู้เอาประกันกับบริษัทจำนวนมาก บริษัทประกันย่อมยิ่งมีความมั่นคง มั่นคง และเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เพราะธุรกิจประกันเหมือนกับธุรกิจอื่นๆ ที่อาศัยหลัก "ปริมาณหรือจำนวนมาก" เป็นฐานในการทำธุรกิจ แม้ธุรกิจประกันจะเป็นธุรกิจที่รับความเสี่ยง แต่เป็นความเสี่ยงที่ถูกคำนวณมาเป็นอย่างดีอยู่ในเกณฑ์ที่รับได้และทำกำไรงาม แม้ผู้เอาประกันจะจ่ายเบี้ยประกันสุขภาพหรือประกันรถยนต์ แต่ไม่มีใครอยากเจ็บป่วย หรือขับรถชนคนอื่น หรือให้คนอื่นมาชนโดยเจตนา ดังนั้นธุรกิจประกันจึงต้องมีฝ่ายหนึ่งได้และฝ่ายหนึ่งเสีย

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศผู้สังเกตการณ์ของ OIC การที่ประเทศไทยจะได้เข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ใน OIC จะได้รับผลประโยชน์หลายประการ เช่น การใช้ประโยชน์จากเวทีดังกล่าวในการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์นโยบายของรัฐบาลไทยเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลประชาชนมุสลิมในภาคใต้ของประเทศไทย การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาธิปไตยของประชาชนมุสลิมในภาคใต้ของประเทศไทย ตลอดจนการขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับสมาชิก OIC

ประเทศไทยส่วนใหญ่จะใช้รูปแบบโมเดลผสมโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ (1) วะกาละฮ์คือ ส่วนของค่าธรรมเนียมและการบริหารจัดการ (2) มุฎออเราะบะฮ์คือ ส่วนเงินฝากที่เราจ่ายเงินทั้งหมดฝากกับธนาคารอิสลามเพื่อนำไปลงทุนตามสัญญา เพื่อนำกำไรมาคืนกับสมาชิกต่อไป (3) ตะบ์รूर्คือ ส่วนของเงินกองกลาง ขณะที่บางแห่งอาจจะให้เลือกใช้ 3 รูปแบบได้แก่ (1) มุฎออเราะบะฮ์คือ ผู้ประกอบการรับค่าตอบแทนจากการลงทุน (2) วะกาละฮ์คือ ผู้ประกอบการรับค่าบริหารจัดการ (3) และแบบผสมคือ ใช้หลักการวะกาละฮ์สำหรับการพิจารณาประกันและใช้หลักมุฎออเราะบะฮ์ ส่วนการบริหารการลงทุนจะอ้างอิงหลักการศาสนาอิสลามได้แก่ (1) วะกาละฮ์ บิล อัจริ คือหลักการมอบอำนาจให้ตัวแทนไปดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งพร้อมจ่ายค่าจ้าง (2) ตะบ์รूर् คือหลักการบริจาค (3) ฮิบะห์ คือหลักการยกให้เพื่อส่วนของเงินกองกลาง

ข้อเสนอแนะ

1.ตাকাฟูลเป็นธุรกิจประกันในอิสลามที่วางอยู่บนพื้นฐานการให้หลักประกันซึ่งกันและกัน (Shared Guarantee) และรับผิดชอบร่วมกัน (Shared Responsibility) และเป็นระบบสวัสดิการสังคมในชุมชนมุสลิม รวมถึงยังเป็นรูปแบบ(โมเดล)ความมั่นคงทางสังคมมุสลิม ผู้สนใจจึงควรศึกษาให้เข้าใจอย่างท่องแท้ก่อนนำมาปรับประยุกต์ใช้กับชุมชน

2.โดยทั่วไปเมื่อผู้เอาประกันจ่ายเบี้ยประกันแก่บริษัทแล้ว ผู้เอาประกันจะไม่ทราบว่าบริษัทประกันจะบริหารและจัดสรรเงินเบี้ยประกันอย่างไร โดยเฉพาะทั้ง 2 ฝ่ายต่างถือว่า การทำประกันคือ การซื้อขายประเภทหนึ่งซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ขายต้องจ่ายชดเชยหากผู้ซื้อเกิดความเสียหาย หรือเป็นสิทธิของผู้ขายที่จะนำเบี้ยประกันไปทำธุรกิจได้ตามต้องการ ซึ่งแตกต่างจากตাকাฟูลหลักประกันอิสลาม ดังนั้นสิ่งที่บริษัทประกันและผู้เอาประกันควรทราบขณะเซ็นสัญญาได้แก่

2.1 อัตราเบี้ยประกันที่จะถูกหักออก ควรระบุอย่างชัดเจนว่าเป็นอะไรและจำนวนเท่าไร เช่น 2.5% นำไปเป็น "เงินบริจาคช่วยเหลือผู้เอาประกันกันคนที่ประสบภัย"

2.2 ผู้เอาประกันคือ หุ้่นส่วนคนหนึ่งในบริษัทประกันและบริษัทประกันไม่ใช่เจ้ามือ แต่เป็นคณะผู้รับมอบอำนาจในการบริหารเงินเบี้ยประกัน เพื่อนำไปช่วยเหลือสมาชิกผู้จ่ายเบี้ยประกันร่วมกันขณะประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วย หรือเสียชีวิตตามที่ตกลงกันไว้ในกรมธรรม์เท่านั้น ดังนั้นบริษัทประกันควรหักค่าใช้จ่ายของผู้บริหาร ผู้จัดการ พนักงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ส่วนเงินเบี้ยประกันที่เหลือควรนำไปแสวงหารายได้ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายอิสลาม

2.3 ผลกำไรที่มาจากการบริหารจัดการเงินเบี้ยประกันจากการนำไปลงทุนและอื่นๆ บริษัทประกันควรนำมาแบ่งแก่ผู้เอาประกันตามสัดส่วนที่ตกลงกันไว้เมื่อกรมธรรม์ประกันภัยครบอายุ ส่วนการประกันอุบัติเหตุหรือสะสมในบัญชีของผู้ถือกรมธรรม์ประกันชีวิตในระยะยาว บริษัทประกันอาจจะนำส่วนหนึ่งสะสมใน "บัญชีบริจาค" เพื่อเป็นการเพิ่มสวัสดิการแก่สมาชิกและรักษาบรรยากาศการแข่งขันในการให้บริการ

3. การออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ takaful ในระดับพระราชบัญญัติ โดยนำเอาพระราชบัญญัติ takaful ค.ศ.1984 ของประเทศมาเลเซียมาเป็นต้นแบบ แต่หากนำไปเปรียบเทียบกับระเบียบ takaful ค.ศ. 2012 ของประเทศปากีสถานมีจุดเด่นในเรื่องการอนุญาตให้บริษัทประกันภัยสากลประกอบธุรกิจ takaful แบบเปิดหน้าต่างให้บริการได้ ดังนั้นควรนำเอาข้อดีดังกล่าวมาเป็นต้นแบบเพราะมีความยืดหยุ่นในทางธุรกิจมากกว่า

4. ควรแก้ไขระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการดำเนินกิจการ ฮาลาล พ.ศ.2558 โดยกำหนดให้ takaful เป็นหนึ่งในประเภทกิจการที่สามารถรับรองฮาลาลและขอใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาลได้ เช่นเดียวกับควรปรับปรุงพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล เพื่อกำหนดให้ธุรกิจ takaful เป็นหนึ่งในประเภทของธุรกิจที่สามารถขอรับรองฮาลาลได้

Reference

- Ahmad, T. P., & Mher, M. H. (2013). Takaful business models: A review, a comparison. *Business Management Dynamics*, 3(4), 24–32.
- Al-Ashqari, M. S., et al. (1998). *Qadhaya iqtisadiyah mu'asirah*. Jordan: Al-Nafais.
- Al-Sarakhasi. (1985). *Al-Mabsut*. Lebanon: Dar Al-Ma'arif.
- Al-Zuhaili, W. (1984). *Al-fiqh al-islami wa adillatuh*. Dimishq: Dar Al-Fikr.
- EY. (2014). *Global Takaful insight 2014*. [<http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY>]
- Ibn Abidin. (1992). *Rad al-Muhtar*. Al-Qahirah: Al-Halabi.
- Ibn Kathir. (1976). *Al-Syrah al-Nabawiyah*. Lebanon: Dar Al-Marifah.
- Ibn Qayyim, M. A. B. (1968). *'Alam al-muqi'in 'aind rab al-'aalamin*. Al-Qahirah: Al-Kulliyat.
- Imarcgroup. (2022). *Takaful market*. [<https://www.imarcgroup.com/takaful-market>]
- Jawad, A. (2001). *Al-Mufasssal fi tarikh al-Arab qabl al-Islam*. Dar: Al-Saqi.
- Klingmuller, E. (1969). The concept and development of insurance in Islamic country. *Islamic Culture*, 43(1), 30.
- Milliman. (2022). *Takaful*. [<http://www.milliman.com/Takaful2017>]

- Mohd., M. B. (n.d.). Sources of law affecting Takaful (Islamic insurance). International Journal of Islamic Financial Services, 2 (4) .
[<https://zulkiflihasan.files.wordpress.com/2008/06/takaful1.pdf>]
- Muhammad, Y. K. (1998). Fiqh iqtisad al-suq. Al-Qahirah: Al-Nashri.
- Muang Thai Takaful. (2 0 1 2). What is Takaful? Retrieved November 3 , 2 0 2 3 , from
[<http://www.muangthaitakaful.com/webmtl/Default.aspx?tabid=776>]
- Murghinani, A. I. (1982). The Hedaya (Vol. 4, Book 51, C. Hamilton, Trans.). Lahore, Pakistan: Premier Book House.
- Muslimpopulation. (2 0 1 4) . World Muslim population.
[<http://www.muslimpopulation.com/World>]
- Pitisi, S. (2013). To be an ASEAN medical hub, Thailand must understand the Islamic way. Retrieved November 3, 2022, from [<http://www.thai-aec.com/296>]
- Waheed, A. (2010). Takaful models and global practices. COMSATS Institute of Information Technology, Lahore, Pakistan. [<https://www.researchgate.net/publication/254445792>]

